DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

No. 75. **Donderdag 27 December.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, No. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. *f* **4.50**; franco per post *f* **5.50**.
Advertentiën van 1—6 regels *f* **1**. Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* **1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

Invloed van den Oorlog op den Handel der krijgvoerende Mogendheden.

(*Vervolg en slot. — Zie ons vorig No.*)

In Engeland is de stremming, welke velen daar van den handel door den oorlog vreesden, tot nog toe wel niet verwezenlijkt, maar een minder gunstige toestand was toch zeer in het oog vallend. Het blijkt toch, dat b. v. over 1854 de opbrengst der indirecte belastingen en den handel van Engeland niet zijn vooruitgegaan, zoo als in de vorige jaren regelmatig en op verbazende wijze het geval is geweest.

Het reeds vermelde tijdschrift laat zich over Engeland volgenderwijs uit: „In den invoer van die voorwerpen, welke de Engelschman gewoonlijk van Rusland ontvangt, heeft eene vermindering plaats gevonden, belangrijk genoeg om onze aandacht te trekken. De invoer van vlas, die in 1853 had bedragen 1,183,374 cwts. was in 1854, 1,303,235 cwts. De invoer van hennep, die in 1853 was geweest 1,262,843 cwts., bedroeg in 1854, 1,227,964 cwts. Die van de talk onderging ook eene aanzienlijke vermindering. Zij daalde van 1,175,754 in 1853 op 754,359 in 1854. Die invoer was niet alleen veel geringer dan in 1853, maar ook veel minder dan in 1852, toen hij 1,019,703 bedroeg.

„De handel werd dus door den oorlog gedwongen de voorwerpen tot bevrediging der behoeften op een andere markt te gaan zoeken, en daar deze niet de natuurlijke of minst kostbare weg was, zoo werd de verbruiker genoodzaakt aan te nemen hetgeen hem de handelaar duurder aanbood."

De schrijver staat in de bijzonderheden hiervan stil, en zegt o. a.:

„Behalve dat de oorlog de inkomsten van den burger aanspreekt door verhoogde belastingen, dwingt zij dien burger bovendien tot grootere uitgaven door den hoogeren prijs, dien hij voor zijne behoeften moet besteden.

„Zelfs bij sommige artikelen, die met den oorlog in geen verband schijnen te staan, was het vertier minder dan in vorige jaren. De invoer van aardappelen bijv., in Engeland, dat er bijna geene uit Rusland ontvangt, was in 1852, 773,619 cwts., en in 1853, 1,113,609 cwts., terwijl in 1854 slechts 116,446 cwts. werden aangebragt. Niet alleen was de aanvoer dus aanzienlijk minder dan in 1853, maar hij bedroeg zelfs nog niet $\frac{1}{6}$ gedeelte van dien in 1852. Wel moeten wij toegeven, dat de mindere oogst in de naburige landen en de daardoor grootere behoeften aan levensmiddelen in die landen zelve, het overbrengen naar Engeland konden tegenwerken, maar of de door den oorlog veroorzaakte hooge vrachten niet van eenigen invloed konden zijn op den invoer van voorwerpen, die geringe waarde hebben, is ons nog zoo duidelijk niet.

„Gaan wij den invoer na van de overige artikelen, koffij, suiker, thee, specerijen, wijnen, sterke dranken, wol, katoen en hout, dan bespeuren wij over het algemeen een ongunstigen toestand. Vindt men bij sommigen eenige vermeerdering, anderen ziet men afnemen, terwijl in vorige jaren een aanhoudenden vooruitgang werd waargenomen. De invoer van wol, dit jaar aanzienlijk minder dan in 1853, overtreft slechts weinig dien van 1852. Deze mindere vraag naar vreemde wol wordt toegeschreven aan de buitengewoon groote hoeveelheid koloniale wol, die gedurende de beide vorige jaren was aangevoerd. Terwijl deze in 1852 slechts 57,529,405 pd. bedroeg, was zij in 1853 reeds 67,062,095 en in 1854 70,785,545 pd. en het was dus geen wonder dat de vraag naar vreemde wol die in 1852 34 en in 1853 50 millioen ponden had doen invoeren, hierdoor iets moest worden getroffen, maar dat de invoer tot op 34 millioenen terug zonk, is zeker toch een ongunstig teeken. Mij althans schijnt de teruggang van den geheelen wolinvoer van 117 tot op 104 millioen pd. al was deze ook nog 10 millioen meer dan in 1852, toch te sterk om dien geheel over het hoofd te zien, en daaruit niet eenigermate tot een minder gunstigen toestand te besluiten.

„Een blik op den uitvoer doet ons wel een vrij gunstige uitkomst zien, wanneer wij dien met vroegere jaren vergelijken, doch tevens dat zij minder was dan in 1853 en zijn voornitgang dus gestaakt. Was de aangegeven waarde van den algemeenen uitvoer in 1853 reeds tot 98,933,781 p. St. gestegen, in 1854 bereikte hij slechts 97,092,308.

Volgens *the Economist* was deze uitvoer echter zeer aanzienlijk; daar dit weekblad den geheelen uitvoer van 1852 slechts op 78, en dus op 19 millioen minder dan dien van 1854 berekent, doch voor den geheel onpartijdige is het niet mogelijk te verhelpen, dat het eerste jaar van oorlog niet alleen het toenemen van den invoer niet zag voortgaan, zooals dit in de vorige jaren had plaats gevonden, maar bovendien werkelijk een teruggang in den uitvoer moest waarnemen.

„Nadeelig heeft dit mindere handelsvertier ook op de belastingen gewerkt, welker opbrengsten nu minder dan ooit gemist konden worden. Terwijl men daarbij van 1852 tot 1853 een toenemen had waargenomen van 425,514 p. st., of omtrent 5 millioen guldens, werd er dit jaar eene vermindering bevonden van 255,343 p. st., of ruim 3 millioen guldens. Zij toch bragten slechts 22,357,390 p. st. tegenover 22,612,733 p. st. in 1853 op. *The Economist* ziet daarin geen bewijs van eenigen achteruitgang; doch al erkennen wij dat de toestand minder ongunstig is dan wij vreesden, mogen wij toch een stilstaan in den vooruitgang, die de laatste jaren kenmerkte, zeker wel als een ongunstig teeken aannemen.

„Bij de Engelsche scheepvaart had dit jaar een geweldig stijgen van de prijzen der scheepsruimte plaats: schepen, welke men 4 jaren geleden voor *f* 180 de ton had kunnen koopen, werden nu voor ruim *f* 300 de ton verkocht; doch dit schijnbaar gunstige teeken werd niet door de behoefte des handels veroorzaakt, maar door het gebrek aan scheepsruimte, voor het vervoer van krijgslieden en vernielingswerktuigen.

„Merkwaardig is de teruggang, die er in den scheepsbouw reeds het eerste jaar van den oorlog, in weêrwil van de groote vraag naar schepen, heeft plaats gegrepen, nadat hij een zestiental jaren aanhoudend was toegenomen, en van 83,097 in 1843 tot 203,011 tonnen in 1853 was gestegen. Volgens de 22e tafel van het *statistical abstract*, onlangs uitgekomen, was de scheepsbouw in de laatste 5 jaren bijna verdubbeld, een bewijs, hoe weinig Engeland van de meer vrijgevige denkbeelden daaromtrent te vreezen had, en in 1854 stond hij niet alleen stil, maar ging zelf terug.

„Het ophouden van den vooruitgang, die den handel en scheepsbouw van Engeland in de laatste jaren kenmerkte, gelijktijdig met het uitbreken van den oorlog, is te zeer in het oogvallend om miskend te kunnen worden, en de uitbreiding, welke wij in weêrwil van den oorlog aan Frankrijks handel en scheepvaart gegeven zien, is alleen toe te schrijven aan de meer vrijgevige rigting zijner wetgeving, en een bewijs, dat de vrijheid van handel aan een land een vertier kan geven, dat de rampen van den oorlog doet vergeten. Wie zal de uitbreiding berekenen, welke de Fransche handel had kunnen nemen, wanneer het volk zich de rust, sedert een paar jaren genoten en de vrijheid aan zijne beweging gegeven, ten nutte had gemaakt, en de 1500 millioen, welke zij nu aan de vernieling van een vesting ten offer bragt, aan de verbetering van zijn grond, aan de oprigting van fabrieken, aan den aanbouw van schepen had besteed? Bedriegen wij ons niet! Frankrijk kende de voordeelen van den vrijen handel niet; zijne tarieven werden verlaagd en zijn handel bloeide, in weêrwil van den oorlog. Engeland mogt zich reeds in een vrijgevig stelsel verheugen, en een jaar van oorlog was voldoende om zijnen vooruitgang te stuiten."

Deze en andere beweeggronden in het belang van handels-ontwikkeling, beschaving en menschheid, brengen den schrijver er toe, om de warmste wenschen voor het herstel des vredes te slaken. En wie zal niet zijne woorden ten slotte deelen: „geen wapenfeit, zoo schitterend als die van een gesloten vrede."

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Er is heden weinig, zoo al niet in het geheel geen nieuws. Na verschillende uiteenloopende beweringen omtrent den vrede en den oorlog, schijnt men thans te begrijpen, dat het de kortste weg is, om het antwoord der Russische regering af te wachten op de door graaf Esterhazy overgebragte voorstellen, die den 22sten dezer te St.-Petersburg moet zijn aangekomen. Aannemende, dat aan die voorstellen een gunstige ontvangst zal te beurt vallen, dan zullen de onderhandelingen spoedig een aanvang nemen, tot grondslag hebbende de vredes-preliminaires, zoo als zij wederzijds zijn aangenomen, en dan is slechts te hopen, dat de vredelievende bedoelingen, door alle oorlogvoerende partijen aan den dag gelegd, geen hinderpaal mogen vinden in eenige bijzonderheden, de toepassing betreffende.

Afgescheiden van deze voorstellen, welke het brandpunt van den tegenwoordigen stand van zaken uitmaken, is ook zeer de aandacht gevestigd op het op voet van vrede brengen van het Oostenrijksche leger. Sommigen zeggen, dat de Westersche regeringen verklaringen aan het Weener kabinet omtrent dien maatregel gevraagd hebben; dat de Oostenrijksche regering daartoe zelve het initiatief zou hebben genomen, en uit de door haar gegeven ophelderingen zou blijken, dat de ontwapening geenszins het gevolg heeft, eene verzwakking der Oostenrijksche strijdkrachten, en wel, omdat een paar weken tijds toereikend zouden zijn, om het geheele leger weder op voet van oorlog te brengen. Welke dezer beweringen levert waarheid op? Welligt zijn beiden onjuist, maar wat vooral weinig geloof verdient is, dat het op voet van vrede brengen van het Oostenrijksche leger, eene oorlogszuchtige en geen vredelievende beteekenis heeft, zoo als door verschillende bladen wordt beweerd, die als grond daarvoor opgeven, dat de ontwapening zou geschieden, om gedurende den winter te bezuinigen en alzoo in staat te zijn, om in het aanstaande voorjaar in de oorlogskosten te voorzien Maar zij, die aldus redeneren, schijnen te vergeten, dat Oostenrijk, ten gevolge van het brengen van zijn leger op voet van vrede, eene aanzienlijke hoeveelheid paarden doet verkoopen, zoowel van artillerie als kavallerie. Volgens sommigen wordt dit zelfs tot het cijfer van 60,000 opgevoerd, dat ons wel wat overdreven voorkomt.

Zou Oostenrijk wanneer het in het voorjaar op het strijdperk wil treden, zich ontdoen van zijne paarden met het oog op bezuiniging. Weet men dan niet dat eene regering niet zoo gemakkelijk en op eens 50 à 60,000 remonte paarden kan krijgen?

De *Sun* verzekert, dat Frankrijk eene krachtige nota aan Pruissen gezonden heeft met uitnoodiging, om den uitvoer van voorwerpen van oorlogs-contrabande naar Rusland te staken, wil men niet, dat de bondgenooten de Pruissische havens blokkeren. Dit berigt wordt echter zeer betwijfeld. Het tegenwoordige oogenblik is daartoe niet geschikt, nu er eene zekere toenadering op te merken is tusschen de Westersche Mogendheden en Pruissen, die er in toegestemd heeft om de voorstellen dezer mogendheden te St. Petersburg te ondersteunen; het tegenwoordige oogenblik — zeggen wij — zal door Frankrijk niet gekozen worden om aan het kabinet van Berlijn eene nota te rigten, zoo als het Engelsch blad beweert.

TURKIJE.

Het *Journal des Débats* deelt mede, dat de Hospodar van Moldavie den 28 November jl. een besluit, strekkende tot geheele afschaffing van het lijfeigenschap in dat vorstendom, heeft doen afkondigen.

PRUISSEN.

Aan de wetgevende vergadering zijn dezer dagen de begrootingswetten voor 1856 voorgelegd. De uitgaven worden daarbij op 118.864.071 Rds. (te weten 113.308.218 Rds. gewone en 5.555.853 Rds. buitengewone) en de inkomsten op eene gelijke som geraamd.

SPANJE.

De Cortes zouden zich Zaturdag jl. bezig gehouden hebben met interpellatien, welke de ultra-democratische linkerzijde tot het Ministerie zou rigten, betreffende den algemeenen loop der staatkunde.

Een telegraphische depêche uit Madrid van 22 dezer meldt, dat de beraadslaging over deze interpellatien, reeds eenmaal uitgesteld, is verdaagd, tengevolge eener ongesteldheid van den maarschalk O'Donnell.

FRANKRIJK.

Krachtens eene onlangs in Frankrijk gemaakte wet kan men zich van de krijgsdienst vrijkoopen door eene som gelds, wier bedrag van jaar tot jaar door het gouvernement bepaald wordt, te storten in een speciaal fonds, hetwelk dienen moet om in het leger de jonge lieden, die

zich van de dienst vrijkoopen, te vervangen en wel bij voorkeur door geoefende soldaten. Bij een besluit des min. van oorlog van 21 Dec. jl. is die afkoopsom voor de dienstpligtigen der ligting van 1855 bepaald op 2800 francs.

De huisvader, die in de tegenwoordige tijdsomstandigheden zelf een plaatsvervanger voor zijnen zoon koopen wilde, zou meer dan 2800 fr. moeten besteden, en dan nog niet van alle zorg en risico ontheven zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

In antwoord op het van de Eerste Kamer der Staten-Generaal ontvangen verslag der Commissie van Rapporteurs voor het wetsontwerp tot aanvulling der wet van 1822 op het binnenlandsch gedistilleerd, heeft de Regering gemeend in het midden te moeten brengen:

Ten aanzien van de klagte over de late indiening van dit wetsontwerp aan de Staten-Generaal, moet de Regering zich gedragen aan hetgeen daaromtrent reeds bij het overleg met de Tweede Kamer is te kennen gegeven. De Regering is zich bewust, al het mogelijke te hebben gedaan om dat ontwerp zoo tijdig doenlijk aan de overwegingen der Staten-Generaal te onderwerpen; moetende niet uit het oog worden verloren, dat hetzelve vóór de indiening bij verschillende hooge staatscollegien is moeten worden onderzocht en overwogen, gezwegen dat er een betrekkelijk lange tijd tot het raadplegen van verschillende hoofdambtenaren is noodig geweest. Het ontwerpen van deze wet voor dat de beslissing over hare noodzakelijkheid daar was, zou, zonder verwaarloozing van andere belangrijke werkzaamheden, niet hebben kunnen geschieden.

Wat de wijzigingen aangaat, die het ontwerp bij de behandeling bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft ondergaan, deze betreffen, met uitzondering van eene enkele hoofdbepaling, die namelijk om de rigtige opbrengst der gemeentebelasting op het binnenlandsch gedistilleerd te verzekeren en welke eigenlijk vreemd is aan de heffing van den rijksaccijns, slechts ondergeschikte punten en die dus het systema der wet onaangeroerd hebben gelaten.

Tweede Kamer.

Den 18den dezer is bij de Tweede Kamer ingekomen een ontwerp van wet tot herziening der tabel, regelende de verdeeling des Rijks in kiesdistricten en tot wijziging van eenige bepalingen der Kieswet.

Bij dat ontwerp is gevoegd eene Memorie van Toelichting, waarin het volgende wordt te kennen gegeven:

„De wet van 4 Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 37) schrijft in art. 99 voor, dat de tabel, regelende de verdeeling des Rijks in kiesdistricten, ter benoeming van leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, om de vijf jaren zal worden herzien.

„Geroepen om ter uitvoering van dit wettelijk voorschrift een voorstel aan de Vertegenwoordiging te doen, heeft de Regering zich in de eerste plaats afgevraagd, of bij het in 1850 aangenomen stelsel van groote districten, in den regel van 90,000 zielen, behoort te worden volhard. Op zichzelf beschouwd schijnt haar dit stelsel hoofdzakelijk om twee redenen niet de voorkeur te verdienen: 1o. omdat daardoor het gemeenschappelijk overleg der kiezers belemmerd wordt; 2o. omdat door groote kiesdistricten alle minderheden worden opgelost.

„Om keuzen te verkrijgen, die werkelijk de uitdrukking zijn van den wil der kiezers, is het een eerst vereischte, dat dezen met elkander over de te doene keuzen in overleg treden. Bevordering van dit gemeenschappelijk overleg moet dus hoofddoel zijn bij de verdeeling van het Rijk in kiesdistricten. Is eene bevolking, hoe groot haar cijfer moge zijn, op eene betrekkelijk geringe oppervlakte, gelijk in de steden, bijeengevoegd, men kan haar tot één district vormen, omdat bij onderlinge bekendheid en dagelijksch verkeer gemeen overleg te verwachten is. Voegt men daarentegen gemeenten en steden bij elkander, tusschen welke geen of weinig verkeer, geene overeenstemming van belangen, geene punten van aanraking bestaan, men zal dan geene keuze van het district maar slechts van het gedeelte, dat eenige kiezers meer telt, verkrijgen. Het stelsel van groote districten heeft daarenboven nog dit nadeel, dat de vertegenwoordiging van bijzondere belangen niet zelden wordt uitgesloten. Men heeft hiertegen wel aangevoerd, dat geen bijzonder maar slechts het algemeen nationaal belang vertegenwoordigd dient te worden, maar men heeft daarbij niet genoeg in het oog gehouden, dat het algemeen belang uit de vereeniging van de verschillende belangen der onderdeelen bestaat, en dat waar deze worden veronachtzaamd, gene niet wordt bevorderd.

Indien het derhalve eene eerste regeling der zaak gold, de regering zou niet aarzelen, aan het stelsel van kleine districten de voorkeur te geven. De zaak is echter thans niet meer in haar geheel. Gedurende vijf jaren heeft het in 1850 aangenomen stelsel gewerkt; de kiezers hebben er zich langzamerhand in gevoegd; betrekkingen zijn hier en daar aangeknoopt en het schijnt dus niet geraden, om hetgeen in dat 5jarig tijdvak is tot stand gekomen, plotseling weder af te breken. In deze omstandigheden heeft de Reg., in overeenstemming met de meerderheid der collegien van Gedep. Staten, de wenschelijkheid erkend om de tegenwoordige indeeling in den regel te behouden, maar het beginsel van kleine districten daar toe te passen, waar de kiezers eene splitsing van het district verlangen en daartegen overigens geen bedenkingen bestaan, of waar, tengevolge van vermeerderde bevolking, eene geheele verandering der tegenwoordige districten gevorderd wordt.

„Volgens de verkregene opgaven bereikte de bevolking van het Rijk op 21 December des vorigen jaars het cijfer van 3,195,209 zielen. Met het oog op den in art. 77 der Grondwet gestelden regel, moet derhalve het getal leden der Tweede Kamer met *drie* worden vermeerderd. De districten, waarin de drie nieuwe leden gekozen moeten worden, wijzen zich als van zelf aan. De gemeente *Amsterdam* heeft, boven de bevolking vereischt voor het kiezen van 5 leden, nog een getal, van 25,304 zielen over, welke, met het oog op de weinige zielen, die er bij toepassing van art. 77 der Grondwet op de geheele bevolking overblijven, niet kunnen worden veronachtzaamd, en alzoo door toevoeging van andere gemeenten tot zoodanig cijfer behooren te worden gebragt, dat er in het vervolg zes leden kunnen worden gekozen. Het tweede nieuwe lid schijnt in de provincie *Friesland* te moeten worden benoemd, waarbij de toeneming der bevolking in dat gedeelte des Rijks het getal der te kiezen leden in de ongunstigste reden tot het zielental staat.

„Het district, waarin het derde nieuwe lid verkozen moet worden, zal wegens de sterke toeneming van bevolking in de provincien *Zuidholland* en *Noordbrabant*, in het midden des Rijks zijne plaats moeten vinden. Na gehouden overleg met de Gedeputeerde Staten dezer beide provincien is het 't geschiktst voorgekomen, daartoe het district *Gorinchem* aan te wijzen, hetwelk dan door bijvoeging van eenige gemeenten van *Zuidholland*, *Noordbrabant* en *Gelderland* tot een dubbel district zou worden gevormd.

„Met inachtneming van het bovenstaande is, na gehouden overleg met de Gedeputeerde Staten der verschillende provincien, eene nieuwe verdeeling van het Rijk in kiesdistricten ontworpen, welke hiernevens, met bijvoeging van tabellen omtrent de bevolking en het getal kiezers in elk district, wordt overgelegd, en waarbij tevens sommige bezwaren, die tegen de bestaande indeeling waren ingebragt, uit den weg zijn geruimd.

„Tot toelichting van enkele punten diene het volgende. De vorming van een nieuw district in de provincie *Friesland*, ten gevolge van de toegenomen bevolking, moet eene geheele verandering van de bestaande indeeling dier provincie ten gevolge hebben, en hier schijnt dus het stelsel van districten van 45,000 zielen zonder ongerijf te kunnen worden ingevoerd. Hierdoor zullen tevens de gemeenten *West- en Ooststellingwerf*, thans bij het district Steenwijk tegen den wensch der kiezers ingedeeld, met zoodanige gemeenten tot één district kunnen worden vereenigd, als met welke zij meer verkeer en gelijkheid van belangen hebben. Om evenwel voor die districten het vereischte zielental te verkrijgen, was het noodig er eenige gemeenten eener naburige provincie bij te voegen, en hiertoe kwamen de Groningsche gemeenten Grootegast en Marum, als grenzende aan de gemeenten Achtkarspelen, Smallingerland en Opsterland, het meest in aanmerking. Hierdoor werd het tevens mogelijk om de gemeenten Wedde, Vlagtwedde en Onstwedde, welke herhaaldelijk over hare toevoeging bij het district Assen hebben geklaagd, dewijl zij daarvan ver afgelegen zijn en er bijna geen verkeer mede hebben, daarvan af te scheiden en weder bij de overige gemeenten van Groningen te voegen.

„Door onderscheidene kiezers in het district Appingadam is op eene splitsing van dat district aangedrongen als zamengesteld uit gemeenten die geheel verschillende belangen hebben. De Regering heeft gemeend aan dit verlangen te moeten voldoen, te meer dewijl de Gedeputeerde Staten van Groningen aan dat voorstel hunnen bijval schonken.

„Het verlies van de gemeenten Wedde, Vlagtwedde en Onstwedde in het district Assen wordt door bijvoeging der Groningsche gemeente Leek, op de grens van Drenthe gelegen, gedekt.

„Het district Steenwijk, hetwelk volgens het ontwerp de gemeenten West- en Ooststellingwerf verliest, is door bijvoeging van Overijsselsche gemeenten tot het gevorderd zielental gebragt, terwijl het district Zwolle in de Geldersche gemeente Harderwijk en Ermelo eene aanvulling heeft verkregen voor de gemeenten, die tot het district Steenwijk overgaan.

„Een groot aantal kiezers in het district Almelo hebben eene splitsing van dat district verzocht, waardoor de heterogene bestanddeelen, waaruit dat district thans is zamengesteld, gescheiden en de verschillende belangen der daarin begrepen gemeenten beter behartigd zouden kunnen worden. Aan dezen wensch, waartegen Gedeputeerde Staten van Overijssel geen bezwaar hebben, heeft de Regering gemeend gehoor te moeten geven.

„Evenmin bestond er bij haar bedenking, om overeenkomstig den wensch van eenige kiezers, het district Middelburg in twee te splitsen, waarvan het eene het eiland Walcheren, het andere de voormalige 4de en 5de districten zou bezitten. De plaatselijke gesteldheid dezer streken die door een breeden arm der Schelde van elkander zijn gescheiden, schijnt deze splitsing zeer aan te bevelen. Om evenwel het vereischte zielental te verkrijgen, was het noodig bij het eiland Walcheren vier gemeenten van het voormalig 4de district te voegen.

„Door het vormen van Amsterdam tot een district, hetwelk zes leden der Tweede Kamer benoemt, is de gelegenheid ontstaan om de gemeenten Nieuwer Amstel, Ouder Amstel en Uithoorn, thans bij het district Leijden ingedeeld, met de hoofdstad te vereenigen, waarmede zij in dagelijksche aanraking staan.

„Al deze veranderingen en de overal toegenomen bevolking hebben van zelf eene meerdere of mindere wijziging van de overige districten ten gevolge moeten hebben, waardoor het mogelijk is geworden, om het district *Gorinchem*, door toevoeging van den geheelen *Alblasserwaard* en eenige Geldersche en Noordbrabantsche gemeenten, tot een dubbel district te vormen. Gaarne had de Regering ook hier haar stelsel van kleine districten in toepassing willen brengen, doch dit scheen niet uitvoerbaar zonder de tegenwoordige indeeling der omliggende districten aan eene geheele wijziging te onderwerpen.

„Op het voetspoor van hetgeen door de wet van 4 Julij 1850 (*Staatsblad* no. 37) is geschied, bepaalt de tabel, welke de verdeeling des Rijks regelt, tevens het getal der in elk district te kiezen leden en stelt den rooster hunner aftreding vast. Hierin is echter geene verandering gebragt, dan voor zoover de splitsing van sommige districten zulks noodzakelijk maakte, of de vorming van nieuwe districten eene aanvulling eischte. Er bleef nog over te bepalen, in welk der gesplitste districten de in de tegenwoordige districten gekozen leden geacht moesten worden te zijn benoemd. Het scheen 't geschiktst dit aan het lot over te laten.

„De herziening der tabel, regelende de verdeeling des Rijks in districten, schijnt eene geschikte gelegenheid, om tevens eenige wijzigingen in de wet van 4 Julij 1850 (*Staatsblad* no. 37) te brengen, wier wenschelijkheid door de ondervinding is gebleken. De Regering heeft hierover het gevoelen der Gedeputeerde Staten gevraagd en stelt thans in het ontwerp de noodzakelijkste veranderingen voor, waarvan we het volgende aanstippen:

Art. 2. Het zal niet noodig zijn te herinneren, tot welke handelingen de slotbepaling van art. 2 der wet, dat de aanslag in de kohieren voor betaling geldt, heeft geleid. Opheffing dezer bij de wet gemaakte fictie, weinig overeenstemmende met hetgeen in het dagelijksch leven gebruikelijk is, schijnt alzoo noodig.

Het verschil in den aanvang der dienstjaren, voor zooveel de grondbelasting en de overige directe belastingen betreft, maakt evenwel het stellen van een regel voor elke soort dier belastingen onmogelijk. Terwijl toch bij het opmaken der kiezerslijsten reeds meer dan negen maanden van het dienstjaar voor het patentregt en de personele belasting zijn verstreken, heeft het dienstjaar voor de grondbelasting naauwelijks een aanvang genomen. Vordert men voor laatstgenoemde werkelijke voldoening van den aanslag, men is dan verpligt tot den aanslag van het vorige dienstjaar terug te gaan. Dit schijnt echter niet met art. 76 der Grondwet overeen te brengen, daar dit van *betalende* spreekt en dus den census niet naar hetgeen men betaald heeft, maar naar hetgeen men tijdens het opmaken der kiezerslijsten betalende is, berekend wil hebben. Het is daarom geraden voorgekomen, voor de grondbelasting den aanslag voortdurend voor betaling te laten gelden. Hieruit toch zijn geene misbruiken te vreezen, daar men, om in deze belasting aangeslagen te zijn, een perceel op zijn naam moet hebben, en de kosten van overschrijving te hoog zijn om dit middel tot ontduiking der wet aan te wenden.

Voor de overige directe belastingen is echter ter voorkoming van misbruiken voldoening van het gevorderd bedrag noodzakelijk. Daartoe wordt in art. 7 van dit ontwerp de inzending van opgaven van zoodanige op de kiezerslijsten voorkomende personen, die hunnen aanslag in het personeel en patentregt niet of slechts ten deele hebben voldaan, en eene herziening der lijsten, naar aanleiding dezer opgaven, gevorderd.

Art. 14. Van verschillende zijden is op eene wijziging van art. 41 der wet aangedrongen. De hier gestelde termijn van zeven à acht uren wordt algemeen voor te lang gehouden, zeer bezwarend voor leden van het bureau van stemopneming, die daardoor verpligt worden gedurende zoo veel uren zich aan hunne bijzondere zaken te onttrekken, en daarom niet zelden die benoeming van de hand wijzen, en ook niet noodig voor de inlevering der stembriefjes. De Gedeputeerde Staten der verschillende provincien, hierover gehoord, erkennen het bezwaar, doch stemmen niet toe aanzien van de wijze, waarop hierin zou kunnen worden te gemoet gekomen, overeen. Velen willen de uren voor de inlevering verschillend gesteld hebben naarmate van de bevolking of het getal kiezers in de gemeenten aanwezig en aan grootere gemeenten eene langere tijdsruimte dan aan kleinere toegekend hebben. Met dit gevoelen kan de Regering zich niet wel vereenigen. Indien er verschil in den tijd van inlevering der stembriefjes moet gemaakt worden, dit zou dan, naar haar inzien, niet van de bevolking of het getal kiezers, maar van de plaatselijke omstandigheden afhankelijk moeten gesteld worden. In een betrekkelijk kort tijdsbestek kunnen eene menigte stembriefjes worden ingeleverd, doch is eene gemeente zeer uitgestrekt en de woningen ver uit elkander verspreid, dan kan dit veeleer eene reden zijn, om ten gerieve der kiezers, hoe gering ook hun aantal moge zijn, eene meerdere tijdruimte te verleenen. De Regering heeft daarom gemeend denzelfden termijn, indien deze slechts niet te kort is, voor alle gemeenten te kunnen stellen, te meer omdat het den gemeentebesturen vrijstaat, hunne gemeenten in afdeelingen ter inlevering der stembriefjes te splitsen. En wat nu den duur van dien termijn betreft, zoo komt haar eene ruimte van *vijf* uren voldoende voor.

Art. 15. De verpligting in art. 42 der wet gesteld, om het bureau der stemopneming steeds uit leden van den Raad te doen zamenstellen, kan tot moeijelijkheden leiden. Bij verhindering toch van de raadsleden is het onmogelijk het bureau zamen te stellen, en evenmin wanneer de Raad onwillig mogt zijn om tot het houden eener verkiezing mede te werken. Immers het middel, in artt. 126 en 127 der gemeentewet gegeven, kan dan niet worden aangewend. Het schijnt daarom wenschelijk, in zoodanige gevallen de gelegenheid te openen, het bureau van stemopneming uit kiezers, die geen raadsleden zijn, te laten zamenstellen. Hiermede staat de in artt. 16 en 17 voorgestelde wijziging in verband.

Art. 21. Het schijnt van belang dat de vraag, die zich vroeger meermalen heeft voorgedaan, of het 4de lid van art. 91 der Grondwet geacht moet worden ook op het geval van herbenoeming bij periodieke aftreding te slaan, door de wet worde uitgemaakt. De beslissing, hieromtrent vroeger door de Eerste en onlangs door de Tweede Kamer genomen, is alzoo in dit artikel opgenomen.

Art. 22. De sluiting der kiezerslijsten in Mei, gelijk in art. 7 van dit ontwerp is voorgesteld, zal eene wijziging van den tijd, waarop thans de verkiezingen voor de

vinciale Staten, voor de Tweede Kamer en voor den Gemeenteraad geschieden, ten gevolge moeten hebben. De eerste, volgens art. 5 der provinciale wet op den tweeden Dingsdag in Mei te houden, zouden dan eene maand later gesteld, de verkiezingen voor de Tweede Kamer op den tweeden Dingsdag in Julij, en die voor den Gemeenteraad op den eersten Dingsdag in Augustus gesteld kunnen worden. Voor zooveel de verkiezingen van leden der Tweede Kamer betreft, wordt die wijziging hier voorgesteld, terwijl de slotbepaling van dit ontwerp de verkiezingen voor de Provinciale Staten en voor den Gemeenteraad op nieuw regelt.

Art. 24. Er is twijfel ontstaan, of de verkiezing ter vervulling der plaatsen van twee leden eener vergadering, die op verschillende tijden moesten aftreden met ééne stembus en één stembriefje kan geschieden, en de tijd, waarop elk der gekozenen zou moeten aftreden, door het lot kan worden bepaald. De Regering meent, dat, zoo als de wet ligt, die vraag ontkennend moet worden beantwoord.

Het schijnt van belang, dat deze vraag, althans voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer, door de wet worde beslist en daarbij tot regel aangenomen, dat hij die de meeste stemmen heeft erlangd en dus geacht moet worden den meesten bijval bij de kiezers te hebben gevonden, ook den langsten tijd van zitting zal hebben, en dat bij gelijkheid van stemmen de beslissing omtrent den tijd van aftreding aan het lot worde overgelaten.

's Gravenhage, 26 December.

Z. M. heeft de kapitein ter zee F. X. R. 't Hooft, 's Konings adjudant in buitengewone dienst, met ingang van den 1sten Januarij aanstaande, bevorderd tot schout-bij-nacht.

Z. M. heeft met ingang van den 1sten Januarij aanstaande, bevorderd: tot kaps. ter zee, de kap.-luits. ter zee: J. Spanjaard, H. Wipff, Jhr. H. J. L. T. de Vaynes van Brakell, H. J. van Maldeghem; tot kap.-luit. ter zee, de luit. ter zee der 1ste kl.: A. G. M. de Geep, J. A. K. van Hasselt, S. Faber Huijs, H. Huijgens, C. V. Zwaanshals; tot luits. ter zee der 1ste kl. de luits. ter zee der 2de kl. Jhr. H. Quarles van Ufford, W. K. van Gennep, J. C. H. van de Velde, F. J. Abresch, A. A. A. Gaymans, H. F. R. R. Andrau, H. P. van Boneval Faule; tot luits. ter zee der 2de kl. de adelb. der 1ste kl.: C. J. E. Brutel de la Rivière, W. L. A. Gericke, C. H. Bogaert, J. Sandt van Nooten, H. D. Guyot, W. Steffens, N. Mac Leod, J. D. Ruijs, C. F. T. van Woelderen, G. C. Kooijker, K. O. van der Veen, A. J. Cosijn, Jhr. R. Tindal, G. J. Coster, F. W. Voswinkel Dorselen, F. Luteijn, Jhr. A. F. Meijer; tot dirig. offic. van gezondh. der 2de kl. de offic. van gezondh. der 1ste kl. H. L. Oudenhoven; tot offic. van gezondh. der 1ste kl. de offic. van gezondh. der 2de kl. J. D. Sachse; tot offic. van gezondh. der 2de kl. de offic. van gezondh. der 3de kl. D. Hellema, met bepaling dat hij rang zal nemen tusschen de offic. van gezondh. der 2de kl. J. P. Eefsink en C. L. Daniels; tot offic. van adm. der 1ste kl., de offic. van adm. der 2de kl. R. J. C. Verboon; tot officieren van adm. der 2de kl., de officieren van adm. der 3de kl.: J. J. Hoogenstraaten, C. Tromp Cz., A. A. Gijsberti Hodenpijl, A. C. Roighart en F. J. Broers; en voorts benoemd: tot officieren van adm. der 3de kl., de adjunct-administrateuren: G. J. G. Verdooren, F. T. Steinbuch, C. J. Umbgrove, B. M. E. Crevecoeur, L. M. van Onselen, E. L. G. P. C. Andrau, J. H. C. ten Hoove, F. A. Marinkelle, J. F. K. Wissel, O. W. Gobius, B. L. van Daalen Wetters, W. F. Gouwe, A. C. Jager; tot officieren-machinist, met den rang van luit. ter zee der 2de kl. de machinisten der 1ste kl., in het vaste corps: J. H. Julien en A. Flaes; terwijl wijders, met gemeld tijdstip, aan den inspect. van de geneesk. dienst der zeemagt G. F. Pop wordt toegekend de rang van kap.-ter-zee.

Z. M. heeft goedgevonden: 1o. aan C. W. van Ommeren, op zijn verzoek, met 1o. Januarij 1856 eervol ontslag te verleenen als burgemeester van Nederhemert; en 2o. aan Mr. J. Thooft, op zijn verzoek, met 1o. Januarij 1856, eervol ontslag te verleenen als burgemeester van Zalt-Bommel, onder dankbetuiging voor de vele en langdurige diensten aan den lande bewezen.

Bij Z. M. besluit is aan den kapitein-ter-zee A. J. Voet, met den 1sten der volgende maand, tijdelijk de betrekking opgedragen van inspecteur van het corps mariniers.

Bij Z. M. besluit is de 1ste luit. adm. van kleeding bij het corps mariniers P. L. Ebeling, met den 1 Jan. a. s. ter zake van in en door de dienst ontstane ligchaamsgebreken, op pensioen gesteld, onder toekenning van een jaarlijksch pensioen van *f* 600; en voorts met gemelden datum bemoemd tot 2de luit. adm. van kleeding bij het corps mariniers, de serg. maj. titulair bij dat corps W. H. Lozanne.

Z. M. heeft de volgende pensioenen verleend, als aan: J. P. van Mansvelt, lid van de Algemeene Rekenkamer; Mr. J. Evera, ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Doesborgh c. a.; J. J. Dijkstra, idem te Edam; H. H. Keijenburg of Keijenberg, idem te Grave; D. B. Liedermooij, ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Amerongen en Leersum; J. I. A. van de Lande, visiteur der in- en uitgaande regten en accijnsen te Delfzijl; P. J. Laukhorst, rijks veeweger te Delfshaven; J. M. van Vugt, commies der 1e kl. bij 's rijks belasting te Dinther; A. van Zuilen, id. te Hornhuizen; J. W. Zwicky, id. 3e kl. te Venlo; M. A. Salomons, id. te Wilderwank; S. Meijer, id. te Groesbeek, A. Hermsen, wed. van J. H. Sepee of Jappé, in leven ingenieur-architect van het kad. te Groningen; A. Krankman, wed. van F. van Hateren, in leven commies der 2e kl. bij 's Rijks bel. te Amsterdam; J. J. Tjarks, wed. van A. Tieing, id. der 1e kl. te Vries; A. M. Brinkman, wed. van J. de Winter, id. der 2e kl. te Gorinchem; A. J. Peer, wed. van J. F. Brukman, id. der 3e klasse; E. H. Gortmaker, wed. van L. Drywin of Drievis, in leven sloeproeijer; M. H. de Koning, wed. van F. L. Meijer, in leven ontvanger der directe bel. en acc.; G. A. de Vos, wed. van J. Firet, in leven brievenbesteller; A. C. Franck, wed. van J. Storm, in leven commies der 3e kl. bij 's rijks bel.; G. A. van Everdingen, ontvanger der dir. bel. en acc. te Markelo.

Men verneemt, dat door Z. M. den Koning concessie is verleend tot bedijking der schorren in het Sloe aan den Zuid-Bevelandschen wal, in de strekking van den hoek van den Noord-Kraaijert tot aan den Zuid-Kraaijert-polder.

Men verneemt dat Z. M. dezer dagen aan L. van den Oort, kwijtschelding van de doodstraf heeft verleend, waartoe hij was verwezen bij arrest van het Prov. Geregtshof in Noord-Holland van 7 Sept. ll. wegens moedwilligen doodslag, terwijl die straf is veranderd in eene tienjarige tuchthuisstraf.

Krachtens het slot van art. 7 van 's Konings besluit van 31 Julij 1841 (*Staatsbl.* no. 26), is den 21sten dezer aan de Friesche en Overijsselsche Stoombootreederij, onder het bestuur van de heeren J. Fockens, J. F. Fontein en L. Hannema te Harlingen, een uitstel van zes maanden bewilligd tot het in werking brengen der schroefstoombootdienst van Harlingen naar Zwolle en tusschen gelegen plaatsen aan het Zwarte Water, heen en terug, waarvoor aan die reederij, bij beschikking van 6 Junij 1855, no. 173 vergunning werd verleend; welk uitstel gerekend wordt te zijn ingegaan met den 6 December 1855.

H. M. de Koningin, benevens HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik en HDs. dochter, Prinses Maria, hebben op den eersten Kersdag, de godsdienstoefening in de groote kerk bijgewoond, onder het gehoor van den WelEerw. heer Ds. Ruitenschild, en Z. D. H. de hertog van Saxen-Weimar en H. D. dochter, de hertogin Anna, hebben de godsdienstoefening in de Evangelisch Luthersche kerk bijgewoond, onder het gehoor van den WelEerw. heer Ds. Meppen.

H. M. de Koningin heeft, bij gelegenheid van het kersfeest, aan de hoogere en mindere officianten, behoorende bij H. D. hofhouding, fraaije geschenken vereerd.

Ter gelegenheid van het kersfeest, was er in de vertrekken van H. K. H. prinses Maria, dochter van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, een kerspoom geplaatst, versierd met geschenken, welke aan een groot aantal meisjes, behoorende tot den burgerstand en die daartoe waren uitgenoodigd, uitgereikt werden. H. K. H. prinses Frederik onderhield zich met die kleinen allerminzaamst; er werden hun ook eenige ververschingen aangeboden.

Z. K. H. de Prins van Oranje zal de Kers-vacantie in de residentie doorbrengen.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is ontvangen een wissel dd. 5 Julij 1855, betaalbaar zes maanden na dato, groot twee duizend guilden, zijnde eene gift van de loge de Ster in het Oosten, gevestigd te Batavia, bestemd voor de noodlijdenden door den jongsten watersnood in Nederland.

Eergisteren zijn aan het Departement van Buitenlandsche Zaken alhier uitgewisseld de acten van bekrachtiging op de overeenkomst, den 10 September jl. tusschen Nederland en het Vereenigd Koningrijk van Zweden en Noorwegen gesloten, tot toelating van consulaire agenten van dat Koningrijk in de voornaamste havens der Nederlandsche kolonien.

De gewone audientien van de Ministers van Financien en Marine zullen op 27 en 28 December geen plaats hebben.

Uithoofde van de invallende feestdagen zal de audientie van den Minister van Kolonien, in stede van op Woensdag, 26 December, plaats hebben op Donderdag, 27 December 1855.

Uit eenen staat van in den jare 1855 hier te lande in- uit- en doorgevoerde ponden ruwe en geraffineerde suiker blijkt dat het totaal beliep: invoer: ruwe 94,785,323; geraffin. 388; uitvoer: ruwe 3,160; geraffin. 53,089,917; doorvoer: ruwe 32,385,382; geraffin. 279,057.

De voorstelling, die Maandag-avond jl. in den Koninklijken Franschen Schouwburg heeft plaats gehad, ten voordeele van de algemeene armen, werd met de tegenwoordigheid van Z. D. H. den Hertog van Saxen-Weimar en HD. dochter, de hertogin Anna vereerd. Er werd alstoen ten tooneele gevoerd *le Barbier de Séville*, en eene *Intermède*. Die voorstelling heeft, na aftrek der kosten, opgebragt de aanzienlijke som van *f* 437.40.

In den nacht van Zondag op Maandag heeft er te Scheveningen eene aanhouding plaats gehad, waarover zoo wel hier als te Amsterdam veel gesproken wordt. Naar hetgeen van verschillende zijden verhaald wordt, komt de zaak hierop neder. Zeker jong handelaar of commissionnair in edele gesteenten, had in de vorige week bij onderscheidene juweliershuizen aankoopen gedaan van partijen diamant, tot een gezamenlijk bedrag van circa *f* 14 à 15,000. De levering aan en de ontvangst door den kooper had plaats gehad en de betaling was, gelijk in dien handel gebruikelijk schijnt, gesteld op drie dagen na de levering. De middelerwijl gebleken omstandigheid, dat bij onderscheidene juweliers gelijktijdig aankoopen waren geschied, moet bij eenigen hunner argwaan hebben verwekt; zij vervoegden zich onmiddellijk ten huize van den kooper, doch deze was alaar, altijdens op dat oogenblik, niet. Toen nu verder bleek, dat hij ook later daar niet meer gekomen was, begrepen de verkoopers, dat het maximum en tijdig was, de noodige voorzorgsmaatregelen te nemen. Er werd aangifte gedaan bij den heer Commissaris van Politie Philips te Amsterdam en van daar werd de politie elders en zoo ook hier gewaarschuwd en in kennis gesteld; terwijl sommigen der belanghebbenden zelven naar België en Frankrijk vertrokken, om ook aldaar hunne maatregelen te nemen. Het is evenwel de Haagsche politie geluk: den persoon, dien men zocht, te vinden. De heer Waldeck stelde des avonds te 's Hage, de heer Behr, toen de koopman te 's Hage door den heer Waldeck nergens werd gevonden, te Scheveningen in den nacht, pogingen tot opsporing in het werk en boden aan eenige der betrokkenen de behulpzame hand in het onderzoek naar den opgespoord wordende persoon. In den nacht van Zondag werden zij daartoe in de gelegenheid gesteld, nadat de commissaris van policie Behr, de zekerheid had, dat er zich een Hollandsch passagier op de ter reede liggende Hullsche stoomboot, (eene lading gest uit Schiedam wachtende) bevond. Zij begaven zich dan ook, niet zonder gevaar, aan boord van de stoomboot, die op het punt stond van te vertrekken en alleen door eene toevallige omstandigheid daarin eenige vertraging had ondervonden. De verkoopers aarzelden aanvankelijk den kooper te herkennen; daar deze zich had vermomd door zijn knevel af te scheren en een bril op te zetten. Na de herkenning besloot hij met de verkoopers, door de politie geassisteerd, naar Scheveningen terug te keeren, alwaar hij in 't bureau van het commissariaat verhoord zijnde, voorgewend heeft de edelgesteenten te hebben verloren, 't geen hij te 's Hage voor den uit Amsterdam overgekomen commissaris van politie, den heer Philips, heeft volgehouden. De in zijne vlugt gestoorde koopman is Maandagavond per laatsten trein, onder geleide van den heer Philips, naar Amsterdam vertrokken. Behalve de gemelde vermomming, had, naar men verzekert, de jongeling geen andere papieren bij zich dan quitantien; gesteld op een anderen naam dan den zijnen; een naam waarvan hij zich aan boord van de stoomboot ook schijnt te hebben bediend.

Men wil weten, dat de edelgesteenten zijn ontdekt.

Maandag avond had er op de Gedempte Gracht alhier eene ontplofling van gaz plaats, hetgeen schrik en ontstelling in die buurt veroorzaakte, te meer, daar de keisteenen uit den grond wijd en zijd werden geworpen. In verschillende woningen veroorzaakte die ontplofling eenig nadeel. Gelukkig bleef het bij één slag, en had de ontplofling geen verder nadeelige gevolgen. Gedurende den geheelen dag heeft men zich onafgebroken bezig gehouden met op te sporen, waaraan de ontplofling was toe te schrijven. Men meent thans het gebrek te hebben ontdekt; het zou daarin bestaan dat eene der gazpijpen verteerd was; men beijvert zich het gebrek te herstellen.

Ieder die belang stelt in de meer bijzondere kennis der geschiedenis, gebruiken, zeden, taal enz. van verschillende gedeelten onzes Vaderlands, inzonderheid van die welke te dien opzigte iets bijzonder kenmerken, ook door mindere verbastering van de voorvaderen, bezitten, zal den werkzamen en kundigen archivaris W. Eekhoff en andere verdienstelijke leden van het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde erkentelijk zijn voor het bij den eerstgenoemden in het licht verschenen en net uitgevoerd werkje: «Merkwaardigheden van Hindeloopen enz.» Het leert ons toch, als resultaten van een veeljarig naauwkeurig onderzoek, die oude Friesche stad, ten opzigte van haren oorsprong en hare lotgevallen, de huizen, kleederdragt, huisraad, vroegere en latere gebruiken en eigenaardige taal van hare inwoners, op onderhoudende wijze kennen, terwijl een uitslaand plaatje, door een daarbij gevoegd berigt nader toegelicht, tot aanschouwelijke opheldering van een voornaam gedeelte van het gelezene strekken kan. De taalproeven, die, behalve in opheldérende aanmerkingen en in eene lijst van Hindelooper woorden, in een veertiental zeer aardige verzjes in dat dialect bestaan, hebben wij den hoogbejaarden letterkundige S. C. Roosjen te Hindeloopen te danken.

In de koninklijke bibliotheek te Brussel heeft men een zonderlingen vond gedaan. Een der bedienden van het gesticht doorbladerde een van die oude boeken, welke in perkament zijn gebonden, toen eensklaps een toegevouwd papier uit den rug van het boek viel. De bediende opende dat papier en vond er twee schoone goudstukken in. De bibliothecaris werd daarop geroepen, die het boek onderzocht en er nog 16 andere goudstukken in vond, dus 18, namelijk: 1o. twee kroonen met de zon van Karel VII, Koning van Frankrijk; 2o. eene kroon van Karel VIII; 3o. vier kroonen met de zon van Frans I; 4o. eene kroon van denzelfden, voor het Dauphiné; 5o. drie engels van Hendrik VIII, Koning van Engeland; 6o. vijf rozennobels van Eduard VI, Koning van Engeland; en 7o. twee engels van denzelfden. De gezamenlijke waarde van de 18 stukken is omtrent 200 fr. Op welk tijdstip en met welk doel werd die kleine schat in het boek gestoken? Ziedaar de vraag. Het boek is in de XVIe eeuw gedrukt; men kan dus stellen dat de munten ten tijde van de onlusten in de Nederlanden geborgen zijn, toen namelijk, zeker voor de plunderingen der Spaansche soldaten vrees koesterde en zijn have en goed zooveel mogelijk trachtte te verbergen. Het boek in quaestie is waarschijnlijk sinds dien tijd door vele handen gegaan. (*Schelde.*)

Schiedam, 25 Dec. In de zitting van den Gemeenteraad van gisteren zijn de beraadslagingen voortgezet over het belangrijk onderwerp der bedenkingen, die door een aantal ingezetenen tegen de vastgestelde verordening nopens het heffen en de invordering eener belasting op het inkomen der inwoners, zijn ingebragt.

De nog overige punten van bezwaar zijn door den Raad behandeld en de antwoorden, vroeger door Burg. en Weth. voorgesteld, zijn telkens *aangenomen* met 9 tegen 6 stemmen. Verschillende amendementen, door de minderheid op die antwoorden voorgedragen, zijn telkens met diezelfde meerderheid *verworpen*.

Het geheel der te geven antwoorden is ten slotte in omvraag gebragt en *aangenomen* met 9 tegen 6 stemmen, zoodat de Raad de vastgestelde verordeningen heeft gehandhaafd.

Toen werd er nog eene nieuwe poging aangewend, om den Raad van besluit te doen veranderen. De heer Roelants deed namelijk een voorstel om de vroegere besluiten tot vaststelling der verordeningen in te trekken.

Ook hierover werd beraadslaagd. Al het voor en tegen zoodanige belasting werd krachtig uiteengezet. Ieder is bij zijn gevoelen blijven volharden en met 9 tegen 6 stemmen werd het voorstel *verworpen*.

Meerderheid, de heeren: Loopuyt, Knappert, Poortman, Verlouw, J. A. J. Nolet, J. B. Nolet, Maas, Pigeaud en de Voorzitter.

Minderheid, de heeren: Kerdel, Lechner, Roelants, Makkers, Prins en Rijnbende. — Door de heeren Rijnbende en drie andere leden is een voorstel gedaan tot weder-invoering

van de broodzetting. Dat voorstel is in handen der Burg. en Weth. gesteld om daarover een prae-advys uit te brengen

Rotterdam, 25 Dec. Bij de heden veel zachtere, temperatuur is men druk bezig met schepen, die door den lagen waterstand en felle vorst overvallen, hier en daar in het ijs en aan den grond bezet zijn geraakt, buiten gevaar te brengen, waaronder de bark *Vrede* naar de Vlugthaven en eene kaasschuit van het Rijnspoorstation naar de Oude Haven wel eene eerste plaats bekleeden.

De voorgenomen doorijzing van die schepen is heden volbragt, beiden zijn behouden in den mond van de Vlugthaven bij den Katendrechtschen Veerdam gebragt.

Men noemt *f* 175 en *f* 400 als het cijfer waarvoor beide werken zijn aangenomen.

Het weder was gedurende den geheelen dag bij zuidwesten wind, dooijend.

Eergisteren is door den zwaren ijsgang op de rivier de Willemstad een groot gedeelte der aanlegplaats voor stoombooten aldaar door het drijvend ijs losgerukt en medegevoerd.

Op de hoogte van Ooltgensplaat zit een zwaar driemastschip in eene hellende houding, onbewegelijk tusschen het ijs geklemd en schijnt niet zonder gevaar.

— In eene plegtige zitting van de arrond.-regtbank, te houden den 28 dezer, zal de installatie plaats hebben van den edel achtbaren heer Mr. J. Pols, bij besluit van Z. M. benoemd tot regter in dat collegie.

Aangaande den toestand der rivier de Lek wordt ons gemeld, dat dezelve op onderscheidene plaatsen door schietschouwen en voetgangers wordt gepasseerd, zonder doorvallen, terwijl de windgaten welke nog een paar dagen open hebben gelegen, door de vorst van Zaturdag ook zijn toegevroren.

Gorinchem, 23 Dec. Heden morgen zijn reeds vijf karren met paarden bespannen aan het veer te Hardinxveld, over het ijs der rivier de Merwede gereden, komende van Oosterhout en gaande naar Rotterdam.

Tiel, 22 Dec. Heden nacht heeft het ijs in de rivier de Waal voor deze stad zich onbewegelijk vastgezet; de overtogt, die in de laatste dagen zeer bemoeijelijkt was, is nu weder geregeld.

— Er worden hier ter stede ernstige pogingen in het werk gesteld ter bekoming van een kantoor van den rijks-telegraaf. Er circuleert daartoe eene lijst van inschrijving, die door vele belangstellenden geteekend wordt.

* **Nieuw-Lekkerland**, 22 Dec. Gisteren avond hield het alhier gevestigd departement der Maatschappij «Tot Nut van 't Algemeen» hare gewone maandelijksche vergadering. Als redenaar betrad de heer A. Zijp van Lekkerkerk het spreekgestoelte en hield eene redevoering over «het verband tusschen verlichting en zedelijkheid.» Hierna hebben nog onderscheidene leden, zoo als de heeren G. Boele van Schagen, Helleman, Visser enz., bijdragen voorgedragen, die met blijkbaar genoegen werden aangehoord.

— Ook kan van hier worden berigt, dat zich eenige mannen en jongelingen hebben vereenigd, tot het houden van wekelijksche vergaderingen, ter bevordering der welsprekendheid, om daardoor den grond te leggen tot de vestiging eener rederijkers-kamer. Het beschermheerschap dezer vereeniging is opgedragen aan den heer F. Smit, Ambachtsheer van Nieuw-Lekkerland, terwijl de vergaderingen worden gehouden in het schoollocaal aan den Hoek onder deze gemeente.

§ **Lekkerkerk**, 24 Dec. De zich in deze gemeente gevestigd hebbende commissie tot oprigting van een schoolfonds, is door de deelneming der ingezetenen in staat gesteld geworden aan een dertigtal kinderen van minvermogende ouders, kosteloos onderwijs te doen genieten. Zij zal hiermede een aanvang doen nemen met 1o. Januarij 1856, terwijl zij volijverig zal trachten mede te werken tot bevordering van den bloei dezer inrigting.

— De hier gevestigde vrouwen-vereeniging *Dorcas*, welke, in den korten tijd van haar bestaan, door de bijdragen van 98 ingezetenen, leden der vereeniging, in staat is gesteld geworden, 90 huisgezinnen van goede en warme kleedingstukken te voorzien, zal eerstdaags, even als in het vorige jaar, weder eene verloting houden, waarvan bereids aan H. M. onze geëerbiedigde Koningin en H. K. H. mevrouw de Prinses Hendrik is kennis gegeven en waarvoor de Vorstelijke bekende milddadigheid is ingeroepen.

Amsterdam, 21 Dec. Heden overleed alhier in den ouderdom van 48 jaren de heer Carl Conrad von Schmit, een der eerste toonkunstenaars en muzijkonderwijzer alhier.

Texel, 22 Dec. Den 18 en 19 dezer was het water zoo buitengewoon laag, dat de havenmond van het Oude Schild geheel droog lag; zoo ook was er beoosten de haven wel 30 ellen uit den wal geen water te zien. Een paar loodsschuiten en de postschuit moesten met groot gevaar in het ijs blijven zitten, en de passagiers van laatstgen. vaartuig werden met de uiterste inspanning met een sloep aan wal gebragt. In den vroegen morgen van den 20sten dezer ontdekte men twee vaartuigen in het ijs beklemd, waarvan het eene tegen de steile bank van het Ooster-eind bleef zitten, terwijl het andere vaartuig met kracht door het kruijende ijs werd voortgestuwd. Spoedig namen nu vier wakkere Texelaars het besluit, om dit vaartuig ter hulpe te snellen; met een boot begaven zij zich over het ijs, ter plaatse waar des middags te voren zelfs geen water was te zien; doch hunne met zooveel levensgevaar aangewende pogingen waren vruchteloos; men moest terugkeeren. Kort daarna begaf men zich met de ijsboot der Maatschappij naar de Horst, in de hoop dat bedoelde schuit daar zou aanlanden; maar zoover kwam ze niet. Des middags ondernam men andermaal een' togt over het ijs, en men bereikte, na ongeloofelijke inspanningen, het benarde vaartuig. Men trachtte de bemanning te overreden de schuit te verlaten en zich mede naar wal te begeven, doch zij waren niet te bewegen om hun vaartuig, met alles wat zij bezaten te verlaten, en verkozen liever het uiterste af te wachten; men voorzag hen nu van levensmiddelen, en niet zonder vrees voor het lot der arme schepelingen, verliet men het vaartuig. In den vroegen morgen van den 21sten dezer ontdekte men, dat bewuste schuit met het ijs naar zee was gedreven. Het was die van zekeren Jan Peer; hij was den 19den des avonds bij Stavoren in het ijs geraakt en daarmede naar den kust gedreven. Sedert is hij echter, naar wij vernemen, gelukkig in het N. Diep binnengekomen. (*Amst. Ct.*)

Staphorst, 23 Dec. De kooilieden en ganzenvangers klagen zeer dat zij zoo weinig waterwild vangen, al gedurende den geheelen afgeloopen herfst. Men beweert dat de aanhoudende droogte van dat saisoen hierop nadeelig heeft gewerkt, waardoor dit gevogelte zich meer nader aan de zeekusten heeft opgehouden.

Groningen, 20 Dec. Bij den commissaris des Konings zijn de volgende giften ontvangen ten behoeve van de ongelukkigen te Banda enz. van de gemeenten Slochteren *f* 18, Finsterwolde *f* 30.35; Hoogezand *f* 30.82, Muntendam *f* 10.45; Nieuwe Polder *f* 10.10; Marum *f* 3; Olderhove *f* 5; van Eenrum *f* 7.35 en van Wedde *f* 10.

— Op het voorbeeld van vorige jaren en naar aanleiding van de gunstige uitkomst van den toen genomen maatregel, zijn ook thans weder in eenige gemeenten dezer provincie maatregelen genomen, om het zoogenaamd nieuwjaarswenschen aan de huizen der ingezetenen te keer te gaan en zooveel mogelijk te bevorderen, dat de eerste dag des jaars niet door bedrog, losbandigheid en dronkenschap worde ontheiligd. Ook te Winsum heeft het bestuur daartoe besloten en bepaald, dat er eene inteekening zal worden gedaan ter ondersteuning van waarlijk behoeftigen. (*Gr. Ct.*)

Meppel, 23 Dec. Wij vernemen, dat de inrigtingen die tot den bloei dezer gemeenten medewerken, zullen vermeerderd worden, door het oprigten van eene handelsbeurs, waartoe deze bedrijvige plaats in velerlei opzigten geschiktheid bezit. Het zal voorloopig geschieden in het dezen zomer zoo verfraaide logement de Bontekoe, op Zaturdag des middags van 12 tot 2 uren, alwaar zoodanige zamenkomsten steeds meermalen door de handelaren zijn gehouden.

Oosterhout, 20 Dec. Gisteren morgen heeft de policie drie personen gearresteerd welke voorwerpen bij zich hadden, die in denzelfden nacht door inbraak zijn ontvreemd. Zij waren bij de arrestatie in het bezit van messen, nijptang, sleutels enz., zoodat men vermoedt dat de daders van de vele inbraken die in den laatsten tijd alhier zijn gepleegd, in handen der policie zijn. (*N. B.*)

Koloniën.

De berigten, welke omtrent den gezondheidstoestand in Suriname en op Curaçao met de jongste mail van dáár bij het Departement van Kolonien zijn ontvangen, en welke gedagteekend zijn 21 en 26 November jl., behelzen het volgende:

Wat Suriname betreft, doen zich nog enkele gevallen van gele koorts onder de schepelingen der koopvaardijbodems voor. Ook zijn er nog eenige lijders aan pokken. Deze ziekte is afnemende op het lepreuzen-etablissement Batavia.

Overigens is in evengenoemde kolonie de gezondheidstoestand der bevolking voldoende.

Ten aanzien van Curaçao blijkt, dat van de 15 lijders aan de gele koorts, sedert 10 tot en met 26 November jl. in het militaire hospitaal aldaar behandeld, 13 hersteld zijn, 1 overleden is en 1 in behandeling is gebleven.

De omstandigheid, dat sedert den 19den dier maand geen nieuwe lijders onder behandeling zijn gekomen en van den 20sten af geen sterfgeval heeft plaats gevonden, doet alle hoop koesteren dat die ziekte eindelijk zal wijken.

Verscheidenheden.

Eene bezigheids schets van een bezigheids man.

Wij ontleenen de volgende schets uit het leven van een zeer merkwaardig man, uit een artikel in de *N. Y. Sun.*

«Als een merkwaardig voorbeeld van bezigheids bekwaamheid, takt, en talent, mogen wij onze lezers wijzen op den loopbaan van professor Holloway, de eigenaar van de meest populaire medicijnen dezer eeuw. De opkomst en voortgang van dezen merkwaardigen man heeft geen gelijken gehad gedurende deze tegenwoordige eeuw. Hij heeft bijna alle hoven van Europa bezocht en verkreeg vrijheid voor den verkoop zijner Zalf en Pillen van de meesten der gekroonde hoofden der oude wereld. De Koninginnen van Spanje en Portugal, de Koningen van Napels en Sardinie hebben hem audientien verleend, en in St. Petersburg, welke stad hij bezoeht kort voor het uitbreken des oorlogs was hij met bijzondere belangstelling vereerd door den overledenen Czaar en den adelstand.

«Europa doorreizende ging zijne faam zijn naam vooruit en overal waar hij zich ophield werd hij bezocht door personen van onderscheiding, terwijl de voornaamste personen er eene eer in stelden zijne kennismaking te maken.

«Ongetwijfeld het onderwerp dezer opmerkingen is een naijverig man, naar zijn vernuft en ondernemingsgeest hebben hem ook verre boven al zijne voorgangers en tijdgenooten in hetzelfde vak geplaatst. — Hij staat alleen, en de overtuiging dat hij dat hooge standpunt kan behouden in spijt van de aanvallen der naijverige en veroordeelende belangzucht, bewijst dat zijne medicijnen eene wezenlijke waarde bezitten, welke de wereld hoogschat en erkend.

«De sommen gelds, bij Professor Holloway uitgegeven voor de bekendmaking zijner medicijnen zou ongeloofbaar schijnen zoo het niet bewaarheid werd bij zijne boeken. Hij betaalt jaarlijks aan de Nieuwspapier-pers van *f* 150,000 tot *f* 200,000. Daar is geen taal in druk waar in zijne Advertentien niet bekend gemaakt worden.

«De takken van zijne bezigheid verspreiden zich van het brandpunt, zijn uitgebreid Etablissement in 244 Strand, Londen, tot alle deelen der wereld.

«Deze merkwaardige man is nu in dit land, in deze stad. De «Tribune» als eene juiste hoogschatting dezes onvergelijken ondernemingsgeest, zegt, dat hebbende als Alexander de Oude Wereld ten onder gebragt hij is nu gereed de Nieuwe te overwinnen. Professor Holloway was niet uitgelokt hier te komen door eene zucht naar winst, want zijne weelde is genoegzaam om zelfs den meest begeerigen dienaar van den mammon genoegdoening te verschaffen, maar door eene philantrophische begeerte om het voordeel zijner medicijnen te verbreiden onder een volk welks karakter hij bewondert. In een zeer kort tijdsbestek zal de Amerikaansche roem van Holloway's Pillen en Zalf hunne Europesche faam evenaren.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fr. Schouwb., Donderdag, 27 December 6½ ure.

LES DIAMANS DE LA COURONNE, opéra comique en 3 actes; LA GAZETTE DES TRIBUNAUX, vaudeville en un acte.

Kon. Holl. Schouwb., Vrijdag, 28 Dec. 6½ ure

ZOUT-DIRECTEUR ZONDER PROTECTIE, blijspel in 3 bedrijven. Daarna: DE LOODS, DE SCHEEPSTIMMERMAN en HET GARNAALMEISJE, blijspel met zang, in 2 afdeelingen. 1ste afdeeling. DE VRIENDSCHAP VAN TWEE BROEDERS. 2de afdeeling. VEERTIEN DAGEN NA DE BRUILOFT.

Advertentiën.

Door de zalf en Pillen van Holloway worden alle huidziekten genezen, hoe verouderd die ook mogen zijn. Gerrit Jan de Vries, te Batavia, leed sedert eenigen tijd aan huidziekte, zijn aangezigt, armen en beenen waren met puisten bedekt, voortspruitende uit schurftbuikziekte, alle door hem aangewende middelen waren vruchteloos. Eindelijk gebruikte hij de zalf en pillen van Holloway, welke spoedig eene verbetering in zijnen toestand veroorzaakten, en hem vervolgens in weinig weken i ijds geheel herstelden. Door deze zalf worden wonden genezen van twintig jaren oud.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 20.25.

Zijn op franco aanvragen à-contant te bekomen bij: J. M. VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRAATMAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLOWAY'S Etablissementen te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane. (11.)

* * * De Achtste Jaargang van

Het Zondagsblad

zal met 1o. Januarij aanvangen. Moeite noch kosten zijn gespaard om dat Weekblad, het grootste in Nederland, belangrijk te maken en de Uitgever heeft dan ook de voldoening, dat sedert een jaar het getal geabonneerden aanmerkelijk is toegenomen. Behalve een beredeneerd Overzigt van het Buiten- en Binnenlandsch Nieuws, bevat het Blad een groot aantal Rubrieken, aan KERK en SCHOOL, KUNSTEN, LETTEREN, WETENSCHAPPEN, BIJZONDERE BELANGEN en UITSPANNINGEN gewijd. Ook voor het Platteland is het uitnemend geschikt, omdat men er door op de hoogte gehouden wordt van 't geen wekelijks op verschillend gebied voorvalt. Het is betrekkelijk goedkoop, wanneer 3 à 4 huisgezinnen zich onderling tot de lectuur vereenigen. Het kost franco per post *f* 3.15 per 3 maanden. Men kan zich abonneren, behalve aan de Hoofdbureaux, Jan-Hendrikstraat te 's Gravenhage en M. SCHOONEVELD & ZOON te Amsterdam, bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren des Rijks. (33)

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.